

Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

05 травня 2022 року

м. Надвірна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «НАДВІРНЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НТУ»
Циклова комісія інформаційної діяльності**

**ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ
В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ ОСВІТІ, НАУЦІ ТА ПРАКТИЦІ**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
05 травня 2022 року**

**Надвірна
2022**

УДК 004:[37:02](477)(043)

Е 50

Матеріали подані в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Плитус О.С., к.і.н., голова циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», Трачук Л. Ф., к.і.н., викладач циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

Рекомендовано до видання методичною радою
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»,
протокол №6 від 12 травня 2022 р.

Е 50 Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці : тези доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 травня 2022 року. – Надвірна : ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», 2022. – 160 с.

Збірник містить тези доповідей результатів актуальних досліджень ролі Інтернету як сучасного провідного каналу комунікації; особливостей застосування електронних комунікацій у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бібліотечній та архівній справі; проблем викладання дисциплін соціокомунікаційного циклу.

Розрахований на науковців, викладачів і здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, представників органів державної влади та місцевого самоврядування.

УДК 004:[37:02](477)(043)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІНТЕРНЕТ ЯК СУЧАСНИЙ ПРОВІДНИЙ КАНАЛ КОМУНІКАЦІЇ

Ржеуський А. В., Кунанець Н. Е. Роль технології «інформаційні воротарі» у відборі правдивої інформації в умовах інформаційної війни.....	9
Кучер В. В., Палеха Ю. І. Проблеми оригінальності творчих надбань в інтернеті.....	11
Казначеева Л. М. Електронні комунікації як інструмент рішення викликів у сучасній вітчизняній соціокультурній сфері.....	14
Гринчишин Т. М. Методи забезпечення інформаційної безпеки.....	16
Бабенко Ж. В. Шляхи підвищення конкурентоздатності інформаційних установ у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі.....	19
Мовчан Н. А., Казначеева Л. М. Комп'ютерна гра в культурологічному контексті.....	22
Левковець Н. П. Домінанти закону «Про електронні комунікації».....	25
Дзюбак Р. Б. Психологічний вплив електронних комунікацій на особистість.....	27
Лазарук Т. Б., Іроденко Т. Б. Особливості мови інтернет комунікації.....	30
Залізник Н. В. Інформаційний менеджмент як основа діяльності підприємства.....	32
Радишевська О. В. Електронна система документообігу на підприємствах: актуальні проблеми впровадження.....	35
Христенко О. В., Добровольська А. А., Кулик П. С. Роль інформаційних технологій в управлінні сучасними підприємствами.....	37
Трачук Л. Ф. Електронні комунікації та культура скасування.....	40
Романюк О. Т., Плитус О. С. Інформаційні технології в електронних картографічних ресурсах.....	43
Бервінова О. В., Плитус О. С. Аудіовізуальні документи як історичне джерело.....	45

СЕКЦІЯ 2. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Дякур Ю. В. Соціокультурна комунікація в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування (на прикладні управління культури і туризму Надвірнянської міської ради).....	49
Касінець А. В., Плитус О. С. Електронні комунікації в діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.....	51

СЕКЦІЯ 3. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТОЧКИ РОСТУ

Данилюк Д., Сілкова Г. Методи аналітичного опрацювання документного контенту та їх застосування в роботі інформаційних установ.....	54
Гасуляк С. Р., Веремчук О. В. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки ЗВО в системі обслуговування користувачів.....	57
Заблоцька В. В. Канали комунікації книгозбірні в інформаційному просторі.....	60
Мовчан К. М. Веб-сайти бібліотеки – сучасний комунікаційний канал.....	63
Будяненко Н.-Є. В., Мовчан К. М. Бібліотечні сервіси в освітньому просторі.....	64
Бузаші М., Веремчук О. В. Електронні технології формування бібліотечних фондів.....	66
Приходько Н. І. Відеоконтент як засіб популяризації електронної бібліографічної продукції.....	69
Сеняк Я. М. Бібліотеки закладів вищої освіти в епоху інтернет-комунікацій.....	71
Теличко Т. М. Інформаційно-комунікаційні технології бібліотеки як складова активізації освітнього процесу.....	75
Воробель С. І. Регіональний інформаційний портал «Тернопільщина» в системі електронних комунікацій Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки.....	78
Гринішак В. Ю. «Бібліотека, яка не знає стін, крім стін світу».....	82

СЕКЦІЯ 4. ОСВІТА І ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Палеха Ю. І. Гуманізація підготовки фахівців галузі соціальних комунікацій.....	86
Нагорний Р. В., Дребот С. Д. Електронні комунікації в організації внутрішньої системи забезпечення якості освіти ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».....	90
Плитус О. С. Електронні комунікації в організації роботи циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»...	93
Скрипник В. С., Ферштей І. Л. Електронні освітні ресурси як основа сучасного освітнього середовища закладу фахової передвищої освіти.....	96
Олійник Г. Я., Остафійчук Т. Д. Освіта і електронні комунікації в сучасному суспільстві.....	98
Бондар В. Д., Шершньова О. В. Асоціативне наповнення понять «бібліотечна справа» та «архівна справа» (на прикладі здобувачів вищої	

освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Національного університету «Острозька академія») в умовах онлайн-навчання.....	100
Білоус С. І., Новосад М. Г. Особливості викладання філософських і культурологічних дисциплін в умовах дистанційного навчання: з досвіду роботи.....	103
Надольська В. В. Система MOODLE як засіб електронної освітньої комунікації.....	106
Мамчук М. Б., Ферштей І. Л. Програмні засоби навчального призначення та мультимедійні технології.....	108
Якуба М. С. Використання електронних комунікацій у екологічній освіті...	111
Шпитко І. В., Мамчук М. Б. Освіта і електронні комунікації в сучасному суспільстві.....	113

СЕКЦІЯ 5. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ АРХІВІВ

Петрович В. В. Створення та функціонування електронних архівів.....	116
Семенюк Т. П. Впровадження електронних архівів у діяльність архівних підрозділів державних установ, організацій та підприємств.....	119
Грушка Б. М., Семенюк Т. П. Організація роботи архівів у цифровому архівному контенті як об'єктивна вимога часу.....	122
Насадюк І. В., Мамчук М. Б. Електронні ресурси архівів України як засіб розвінчування історичних міфів та спекуляцій в межах гібридної війни 2014–2022 рр.....	124
Смірнова Ю. Ю., Семенюк Т. П. Цифровізація та дигіталізація документів Національного архівного фонду України.....	127
Марчук Я. М., Семенюк Т. П. Архівні служби країн світу в мережі інтернет.....	129

СЕКЦІЯ 6. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНОГО ЦИКЛУ

Швецова-Водка Г. М., Хевзюк Т. М. Поняття електронного документа.....	132
Сілкова Г. В., Костенко М. С. Формування аналітичної складової фахових компетентностей фахівця з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.....	135
Палагнюк М. М. Сучасні проблеми викладання дисциплін соціогуманітарного циклу в технічних навчальних закладах.....	138
Трофімук-Кирилова Т. М. Використання технології вебквесту під час викладання дисципліни «Ділові комунікації».....	141
Бережняк О. В. Онлайн–тренінг зі «спічрайтингу» як засіб формування інформаційної грамотності користувача.....	145

Головченко М. М. Актуалізація нормативно-правової бази щодо забезпечення захисту інформації у документах під час вивчення дисципліни «Електронні архіви».....	147
Данькевич Ю. В. Місце теоретико-комунікаційних теорій у процесі підготовки студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».....	149
Пристайко Х. І. Електронні освітні ресурси для забезпечення ефективного навчання фахових дисциплін спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Освітні навчальні платформи.....	151
Алфавітний список учасників конференції.....	155

СЕКЦІЯ 3. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТОЧКИ РОСТУ

УДК 005:908

Данилюк Д., Сілкова Г.
Рівненський державний
гуманітарний університет, м. Рівне

МЕТОДИ АНАЛІТИЧНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ДОКУМЕНТНОГО КОНТЕНТУ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ В РОБОТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ

Важливими професійними компетентностями фахівця за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» є застосовування методики інформаційного аналізу, здійснення відбору інформативних фрагментів з тексту документа за змістовими аспектами, здійснення згортання змісту вихідної інформації, застосовування методики аналізу та синтезу в процесах опрацювання інформації.

Сутність інформаційно-аналітичної діяльності визначається через аналітичне опрацювання змісту інформації, як вид інформаційної діяльності, спрямований на інформаційне забезпечення сфери діяльності користувача інформації шляхом якісно-змістовного перетворення вихідної інформації для забезпечення інформаційних потреб споживача.

Аналіз документів є порівняно доступним способом отримання інформації. Його завдання не у збиранні інформації (вона вже міститься в документах), а в її опрацюванні відповідно до інформаційних потреб замовника

У сфері інформаційно-аналітичної роботи більш поширеним є метод інформаційного аналізу, сутність якого розглядається як початковий етап перетворення документної інформації, що являє собою вивчення змісту документа та витяг з нього найбільш суттєвих відомостей. Власне це процес застосовування логічних методів попереднього синтезу, наступного аналізу змісту (контенту документа) та абстрагування від надлишкової інформації

Одним з методів здійснення процесів інформаційного аналізу є метод контент-аналізу, що одержав поширення в системі методів аналітичного опрацювання документного контенту. Контент-аналіз використовується у дослідженнях змісту різноманітних джерел та потоків інформації, завдяки об'єктивності (ґрунтується на реальних отриманих даних), поліфункціональності, дозволяє дослідити різноманітні тематичні аспекти документа, зручний у застосуванні, може здійснюватися як для невеликих, так і значних за обсягом масивів інформації. Об'єктами контент-аналітичного дослідження можуть слугувати документи на будь-яких носіях – текстові, відео аудіо. Завдяки розвитку на сучасному етапі інформаційних технологій розроблено методики комп'ютерного контент-аналізу. Автоматизація певних етапів контент-аналізу дозволяє скоротити витрати часу на дослідження.

Контент-аналіз – якісно-кількісний метод аналізу документного змісту, який проводиться задля виявлення чи вимірювання певних фактів й тенденцій у досліджуваних джерелах інформації.

На наш погляд, цілком логічним є те, що вагомою та невід’ємною частиною поняття «контент-аналіз» є поняття «контент» під яким ми розуміємо зміст документа, змістове наповнення інформаційного ресурсу (газети, журналу, радіо- чи телепрограми, а саме: тексти, графіка, аудіо, мультимедіа, тобто інформація, призначена для споживання читачем.

Контент-аналіз, з погляду науково-дослідницької роботи – це метод пізнання об’єктивного змісту текстових масивів та інших форм комунікацій за допомогою підрахунку змістових одиниць аналізу. Щодо поняття «контент-аналіз» то можна сформулювати таке його загальне визначення «контент-аналіз» – це об’єктивний якісно-кількісний метод аналізу документного змісту, строга процедура яка полягає в підрахунку частоти використання певних смислових понять (індикаторів) та в тлумаченні результатів дослідником, з метою виявлення або вимірювання певних соціальних фактів та тенденцій.

Завдяки тому, що контент-аналіз може бути використаний для вивчення будь-якого за змістом та формою тексту, масиву текстів або іншої форми запису комунікації, метод застосовується в різних областях, зокрема у сфері журналістики.

Краєзнавство завжди було важливою, багатоаспектною та актуальною сферою людської діяльності, адже воно відіграє надзвичайно велику роль у зміцненні національної свідомості, гідності, патріотичності. Важливими джерелами краєзнавчої інформації є періодичні видання, Мета та практичне значення нашого дослідження полягає у проведенні контент-аналізу журналу «Краєзнавство» за 2019 та 2021 роки, зміст якого досліджується вперше за допомогою даного методу. Заснований журнал був у квітні 1927 року Українським комітетом краєзнавства, проте у 1930 році був репресований. Відроджений аж у 1993 році з ініціативи Національної спілки краєзнавців України. Його засновниками є Національна спілка краєзнавців України, Інститут історії України Національної академії наук України.

Сутність проведення контент-аналізу полягає у дослідженні відображення тематичних аспектів краєзнавства на сторінках журналу «Краєзнавство».

На початковому етапі роботи нами було обрано такі змістові одиниці аналізу, що відображають різні аспекти краєзнавства як галузі: «Комплексна тематика», «Географія», «Історія краю», «Етнографія», «Культура», «Персоналії», «Події та заходи в галузі краєзнавства».

Варто зазначити, що це дослідження не є класичним контент-аналізом. Ми досліджували контент журналу та відносили кожен публікацію до змістової одиниці, яка найбільше відповідає його змісту. Якщо ж зміст певної публікації тяжко віднести до тієї чи іншої змістової одиниці в зв’язку з тісним переплетенням двох чи більше змістових одиниць, то така публікація вважається комплексною та відноситься до одиниці «комплексна тематика».

Таким чином було проаналізовано 95 публікацій за 2019 рік і 30 публікацій за 2021. Всього було проаналізовано 125 публікацій та віднесено до тієї чи іншої змістової одиниці.

Відповідно до зазначеного можна сказати, що результати дослідження журналу за 2019 та 2021 роки дозволяють зробити певні висновки щодо загальних тенденцій тематичної спрямованості. Найбільше контент журналу націлений на комплексну тематику. Дещо менш важливу позицію посіли публікації з тем; «Історія краю», «Події та заходи в галузі краєзнавства», «Культура», «Персоналії». На теми «Географія» та «Етнографія» публікацій вкрай мало (лише 2 з географії й 1 з етнографії).

Наступним аспектом нашого дослідження є територіальний аспект, який проводиться для визначення тематики за ознакою належності до сучасного адміністративно-територіального поділу України на області. Здійснивши його ми прагнули з'ясувати, які області висвітлювались та фігурували в публікаціях науковців найбільше, а які найменше. До уваги брались території, яким автор приділив певну увагу, часткову чи повну, які мають відношення до теми.

За результатами контент-аналізу найбільше у публікаціях фігурувала Київська область – 54 рази, частіше в складі комплексу таких територій як Полісся, Поділля та Наддніпрянська Україна, рідше її окремі адміністративно-територіальні одиниці. Друге місце посіла Волинська область – 29 разів, яка фігурувала однаково, часто як окремо, так і в комплексі територій. Одеська, Вінницька та Полтавська також користувались популярністю серед науковців, фігурували в публікаціях 25, 23 та 21 разів відповідно. На нашу думку пояснюється це тим, що ці області користуються попитом серед науковців, адже на цих землях сталось багато історичних подій.

Інші області також були причетні до певних тем, проте загальна кількість їх висвітлення у досліджуваних випусках значно менша, до таких областей належать; Львівська (16), Рівненська (12), Тернопільська (15), Івано-Франківська (17), Чернівецька (11), Житомирська (18), Хмельницька (17), Черкаська (19), Кіровоградська (13), Миколаївська (14), Чернігівська (15), Сумська (13), Дніпропетровська (14), Запорізька (11), Херсонська (13), Харківська (17), Луганська (11), Донецька (12). Ці області мають також цікаву історію, тому так би мовити «притягують» до себе науковців. Найменшу кількість разів фігурували у змісті публікацій Закарпатська (9) та АР Крим (5). В випадку Закарпаття причина доволі невідома, але в 2019 та 2021 роках ця територія не надто цікавила науковців. Щодо Криму то таку ситуацію можна пояснити анексією цього півострову, тому архіви та музеї, документи, історичні пам'ятки, які часто слугують джерелом для дослідження історичного характеру, знаходяться в окупації. Мала кількість фігурування цих областей не свідчить про відсутність уваги з боку науковців.

Отже, контент-аналітичне дослідження може дуже багато розповісти про досліджуване джерело інформації, розкрити найцікавіші його особливості. Провівши власний контент-аналіз журналу «Краєзнавство» за 2019 та 2021 роки ми зазначимо найголовніше щоб уникнути тавтології: найбільш публікацій

було присвячено комплексній тематиці (вміст публікацій являє собою комплекс 2 чи навіть 3 змістових одиниць), що говорить про багатоаспектність, багатогранність обраних науковцями тем.

З нашого погляду, запропоновані шляхи розширення тематики є реальними та здійсненими, а така тематика буде цікавою для цільової аудиторії читачів журналу «Краєзнавство», а головне, сприятиме визначенню історичної самобутності українського народу та його ролі у світових процесах формування національної свідомості та особливостей утворення української держави, що відповідає відновленню історичної правди, що відповідає викликам сьогодення.

УДК 027.7

Гасуляк С. Р., Веремчук О. В.

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ БІБЛІОТЕКИ ЗВО В СИСТЕМІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Одним із основних завдань бібліотеки закладу вищої освіти (ЗВО) є сприяння інформаційному забезпеченню науки та освіти, підвищення рівня представництва університетської науки в інформаційному просторі. Бібліотеки ЗВО в своїй діяльності активно впроваджують сучасні комп'ютерні технології, за допомогою існуючих можливостей Інтернету створюють електронні інформаційні ресурси, організовують доступ до віддалених та локальних джерел інформації.

Метою нашого дослідження є висвітлення електронних інформаційних ресурсів наукової бібліотеки ЗВО в системі обслуговування користувачів, на прикладі наукової бібліотеки Мукачівського державного університету (МДУ).

На сьогодні бібліотека МДУ є потужним науково-освітнім, інформаційним, культурно-просвітницьким центром, пріоритетними напрямками роботи якого є підвищення якості обслуговування читачів засобами новітніх інформаційних технологій, удосконалення віртуального середовища для користувачів, надання доступу до світових інформаційних джерел, всебічне сприяння науковій, навчальній, виховній діяльності університету. У поточному 2022 році єдиний бібліотечний фонд бібліотеки становить понад 180 тис. документів. Основну частину фонду складає навчальна література українською мовою (біля 80%).

Останніми роками, у зв'язку з введенням карантину в країні, домінуючими у роботі бібліотеки стали онлайн-послуги. Студенти, науково-педагогічні працівники МДУ та інші користувачі все більше й частіше використовують електронні інформаційні ресурси наукової бібліотеки. Так, за даними річного звіту у 2021 році було зафіксовано 104120 відвідувань, з них – 100378 звернень до веб-ресурсів бібліотеки. Всього було зареєстровано 56340 користувачів, у тому числі 54200 віддалених авторизованих користувачів, з яких 4790 – студенти.